

Tekst z przeprowadzonej prelekcji dla rodziców dzieci 5 i 6 letnich w naszym przedszkolu w dniu 25 marca 2014 r

CZYM JEST DOJRZAŁOŚĆ SZKOLNA DZIECKA ?

Pojęciem tym zajmuje się wielu psychologów i pedagogów od kilkudziesięciu lat.

Obecnie używa się takich pojęć : gotowość szkolna, przygotowanie do szkoły i dojrzałość szkolna. Wymieniam autorytety sławnych psychologów i pedagogów badających różne poziomy gotowości szkolnej: St. Szuman, B. Wilgocka - Okoń, M. Kwiatowska, A. Brzezińska, M. Bogdanowicz.

St. Szuman pierwszy zdefiniował pojęcie dojrzałości szkolnej jako „ Osiągnięcie przez dziecko takiego poziomu rozwoju psychicznego, fizycznego i społecznego, który czyni je wrażliwym i podatnym na wychowanie i nauczanie w klasie pierwszej szkoły podstawowej”.

B. Wilgocka- Okoń zwróciła uwagę na to że znaczny wpływ na dojrzałość szkolną ma środowisko w jakim przebywa dziecko. Podkreśla zróżnicowane warunki dzieci wychowujących się i uczących na wsi i w mieście. Zauważa znaczny wpływ zdrowia i samopoczucia dziecka na gotowość do podjęcia nauki w szkole.

Współcześni psychologowie podkreślają ,że nie zawsze wiek dziecka jest wyznacznikiem dojrzałości szkolnej, a wymieniają jego predyspozycje indywidualnego rozwoju, jak też przejawy u dzieci inteligencji wielorakich , które podkreślają podmiotowość, indywidualność zdolności u dziecka : **Howard Gardner – amerykański psycholog jest twórcą inteligencji wielorakich** :

Inteligencja językowa:

Wyraża się w płynnej mowie, dobrym rozumieniu i interpretowaniu tekstu, bogatym zasobem słów i świetną komunikacją z innymi ludźmi.

Przykładem są poloniści, poeci, literaci...

W przedszkolu ją rozwijamy poprzez czytanie, mówienie, słuchanie, opowiadanie, zabawy słowne, języki obce.

Inteligencja matematyczno-logiczna: Wyróżnia ludzi z wysokim stopniem rozwoju myślenia ,a także zdolnością rozumienia symboli abstrakcyjnych, wykonujących różnego rodzaju obliczenia. Przykładem są znani matematycy-Pitagoras, fizycy np. A. Eistein.

W przedszkolu kształtujemy poprzez planowanie, wyliczanie, porównywanie zbiorów, klasyfikowanie, abstrahowanie i wnioskowanie, rozwiązywanie zagadek ,oraz korzystanie ze schematów.

Inteligencja wizualno-przestrzenna: Wyróżnia się preferowaniem wyobraźni przestrzennej, myśleniem obrazowym ,a także wierną pamięcią wzrokową. Do nich należą : Architekci, piloci, malarze, rzeźbiarze. W. Stwosch.

W przedszkolu rozwijamy poprzez rysowanie,malowanie,budowanie,projektowanie,oglądanie dzieł sztuki, rzążeń elektrycznych, mechanicznych, konstruowanie gier planszowych.

Inteligencja muzyczna: Wyróżnia się szczególnym rozumieniem treści związanych z dźwiękiem ,muzyką. Są to kompozytorzy, muzycy, piosenkarze, np. F. Chopin.

Przedszkolaki ją kształtują poprzez śpiew piosenek, słuchanie muzyki i śpiewu ,grę na instrumentach perkusyjnych, tańce i zabawy rytmiczno ruchowe, improwizacje wokalne, taneczne, rytmiczne.

Inteligencja przyrodnicza: Odznacza się szczególnym zainteresowaniem i rozumieniem świata roślin i zwierząt, jak też rozumieniem i wyjaśnianiem zjawisk przyrody. Do tej grupy należą genetycy, anatomowie , botanicy, zootechnicy itp... np. K. Darwin.

W przedszkolu kształtujemy poprzez pobyt na powietrzu, hodowle roślin, opiekę nad zwierzętami, obserwacje przyrodnicze w czasie spacerów i wycieczek, gromadzenie okazów i troskę o zdrowie.

Inteligencja kinestetyczno-ruchowa: Odznacza się preferowaniem ruchu twórczego, tanecznego, sportowego. Własne ciało wykorzystywane jest do wyrażania siły, zwinności, szybkości, a także rozmaitych stanów emocjonalnych. Są to sportowcy- A. Małysz, Tancerze – M. Hakiel.

W przedszkolu kształtujemy poprzez gry i zabawy ruchowe, tworzenie poprzez gest, taniec, dramę i zabawy w teatr, odwzorowywanie i kreślenie wzorów.

Inteligencja interpersonalna: To przejaw rozumienia relacji międzyludzkich, a także umiejętność empatii; rozumienia cudzych uczuć i intencji w zachowaniach, jak też przejawy zachowań asertywnych w sytuacjach trudnych. Tym wyróżniają się nauczyciele, politycy, terapeuci, psychologowie, pedagodzy specjaliści. itp...Jako autorytet można wymienić psychologa klinicznego M. Bogdanowicz. Ten rodzaj inteligencji w zbiorowości przedszkolnej kształtujemy poprzez pobyt w grupie, dzielenie się z innymi, wspólne zabawy, pracę i naukę.

Inteligencja intrapersonalna: To przejaw szczególnego rozumienia własnych intencji, świadomość swych zalet i słabości. Właściwa dla polityków, naukowców. Przykładem jest A. Kępiński.

Uczymy przyjmowania własnego zdania, określania punktu widzenia własnego, samodzielną pracę we własnym tempie, w obranej przez siebie przestrzeni i warunkach. Wyciąganie wniosków i własnych refleksji.

Psycholog M. Żebrowska podaje najistotniejsze cechy dziecka dojrzałego do szkoły:

- *Zdolność koncentrowania uwagi na poleceniach i zadaniach.
- *Sprawnego funkcjonowania półkul mózgowych (Leworęczność, praworęczność).
- *Spostrzegawczość wzrokowa, dobry słuch fizyczny i fonematyczny.
- *Prawidłowa wymowa.
- *Dobra sprawność ruchowa w obrębie małej motoryki i dużej motoryki.
- *Przystosowanie się do pracy w zespole.
- *Umiejętność formułowania dłuższych wypowiedzi i argumentowania swych racji.
- *Odporność emocjonalna na sytuacje trudne.
- *Własna samoocena na tle innych.
- *Samokontrola postępowania w zadaniach i zabawach.
- *Odważne wystąpienia na forum grupy.
- *Pewność siebie i szybkie podejmowanie decyzji.
- *Umiejętność dostosowania do różnych warunków przebywania.
- *Ma mieć poczucie bezpieczeństwa.
- *Mieć samoświadomość umiejętności własnych.

Nie należy dosłownie przypisywać tych umiejętności każdemu dziecku, bo istnieją różnice indywidualne w ogólnym rozwoju. Każde z nich ma swe mocne strony i słabe. W szkole nadal będą kształtowane w klasach młodszych wymienione cechy gotowości szkolnej.

Rodzice powinni wspierać nauczyciela w jego działaniach z dzieckiem i interesować się jego postęпами i trudnościami.

*„Wyobraźmy sobie jak cicho byłoby w lesie
gdyby śpiewały tylko najzdolniejsze ptaki”.*

Roger Sparts

opracowanie Teresa Barska.